

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część XXVI. Wydana i rozesłana dnia 19 czerwca 1880.

68.

Ustawa z dnia 8 czerwca 1880,

zmieniająca przepisy Dodatku do Porządku wybierania do Rady państwa, tyczące się okręgów wyborczych galicyjskich, d) Gminy wiejskie, ll. 24 i 25.

Za zgodą obu Izb Rady państwa postanowiłem i stanowię co następuje:

§. 1.

Przepisy Dodatku do Porządku wybierania do Rady państwa, tyczące się okręgów wyborczych galicyjskich d) Gminy wiejskie, ll. 24 i 25 zostają zmienione i opiewać mają następnie:

24. Zaleszczyki, Tłuste, wybory odbywają się w Zaleszczykach;
Borszczów, Mielnica, wybory w Borszczowie;
Horodenka, Obertyn, wybory w Horodencie;
25. Buczacz, Złoty Potok, Monasterzyska, wybory w Buczaczku;
Czortków, Budzanów, wybory w Czortkowie.

§. 2.

Ustawa niniejsza nabędzie mocy obowiązującej od tego dnia, w którym Sądy powiatowe tłusteckie i złotopotockie zaczną urzędować.

Józefów, dnia 8 czerwca 1880.

Franciszek Józef r. w.

Taaffe r. w.

69.

Rozporządzenie Ministra wyznań i oświecenia z dnia 8 czerwca 1880,

przepisujące prezydyom komisji do egzaminów rządowych prawniczych, sposób wygotowywania świadectw dla kandydatów aprobowanych jednogłośnie na egzaminach rządowych teoretycznych.

Uznaję za stósowne rozporządzić, ażeby w tych przypadkach, gdy kandydat na jednym z egzaminów teoretycznych rządowych jednogłośnie jest aprobowany

(chociażby bez odznaczenia) wyraźnie nadmieniano w świadectwie egzaminu, że aprobacyja nastąpiła jednogłośnie.

W świadectwach egzaminu rządowego dla kandydatów aprobowanych większością głosów, nie trzeba o tym szczególnie wspominać.

Zresztą przepisy istniejące nie zmieniają się w niczym.

Conrad-Eybesfeld r. w.

70.

Ustawa z dnia 13 czerwca 1880,

o taksie wojskowej, funduszu taks wojskowych i wspieraniu rodziny uruchomionych, potrzebującej pomocy.

Za zgodą obu Izb Rady państwa postanowiłem i stanowię co następuje:

I. Przepisy dotyczące się taksy wojskowej.

§. 1.

Według §fu 55go ustawy o służbie wojskowej obowiązani są płacić taksę wojskową:

1. Ci, którzy jako niezdatni do służby wojennej wykreśleni zostali z listy popisowych a względnie w ostatniej klasie wieku do stawienia się obowiązującej, albo po wyjściu z niej zostali puszczeni;

2. ci, którzy w ostatniej klasie wieku, do stawienia się obowiązującej, albo po wyjściu z niej zostali uwolnieni na zasadzie §. 17 lub oddaleni na zasadzie §. 40 lit. c) ustawy o służbie wojskowej;

3. ci, którzy przed dopełnieniem swej powinności służbowej stawszy się niezdatnymi do służby, oddaleni zostali ze związku armii, w tym przypadku, gdy w ulomność, będącą przyczyną niezdatności do służby, popadli nie przez czynną służbę w wojsku;

4. ci obowiązani do służenia wojskowo, którzy przed upływem ustawowego okresu służenia wojskowo (§. 4 ustawy o służbie wojskowej), wyniosą się z monarchii austriacko-węgierskiej.

Dla tych, którzy w jeden ze stosunków wzmiankowanych pod 1, 2, 3 weszli przed zaprowadzeniem ustawy niniejszej, obowiązek płacenia taksy wojskowej zaczyna się od tego roku, w którym ustawa niniejsza nabędzie mocy.

§. 2.

Obowiązek płacenia taksy ściąga się:

- a) U osób wzmiankowanych w §. 1 pod 1 i 3 do każdego z tych lat powinności służenia wojskowo, które interesowany byłby jeszcze miał wysłużyć, gdyby w czasie wykreślenia z listy popisowych a względnie w ostatniej klasie wieku, do stawienia się obowiązującej, zamiast być puszczony, został wzięty, lub gdyby nie został oddalony;
- b) u uwolnionych i na zasadzie §. 40 lit. c) ustawy o służbie wojskowej ze związku armii oddalonych, do każdego z tych lat powinności służenia wojskowo, w którym istnieje tytuł do uwolnienia a względnie oddalenia;

c) u wychodźców obowiązanych do służenia wojskowo (§. 1 ustęp 4) do każdego roku powinności służenia wojskowo, który interesowany rzeczywiście, lub, gdyby się okazał niezdatnym do służby wojennej, jeszcze miałby wy- służyć.

§. 3.

Taksa wojskowa wynosi rocznie:

w 1 klasie	100 zł.
" 2 "	90 "
" 3 "	80 "
" 4 "	70 "
" 5 "	60 "
" 6 "	50 "
" 7 "	40 "
" 8 "	30 "
" 9 "	20 "
" 10 "	10 "
" 11 "	5 "
" 12 "	3 "
" 13 "	2 "
" 14 "	1 "

Wedle której klasy taksa wojskowa ma być opłacana, oznaczać należy co- rocznie, a to podług stosunków majątkowych i zarobkowych, jakoteż czystego dochodu osoby, do jej płacenia obowiązanej (§. 1), tudzież podług kwoty rocznej podatków stałych, onejże przepisanych.

Taksę wojskową w kwocie jednego złotego rocznie płacić mają ci, do płacenia taksy obowiązani, których zarobek lub przychód wyrównywa zwykłą płacy dziennej, a którym oraz żaden podatek staly nie jest przepisany.

Co się tyczy brania na uwagę kwoty przepisanego podatku przy wymierzaniu taksy wojskowej, za punkt oparcia służyć ma zazwyczaj dziesiąta część rocznej kwoty podatków stałych z dodatkami rzadowymi, atoli z wyłączeniem wszystkich innych dodatków, w ten sposób, że za podstawę do wymierzenia taksy wziąć należy pozycję klasy, która jest najbliższą tejże części. Wszakże można także wyznaczyć wyższą lub niższą klasę, odpowiednio wszystkim innym stosunkom, brać się mającym na uwagę (majątek, zarobek, przychód czysty).

Do niższej klasy można także zaliczyć tego obowiązanego do płacenia taksy, który dotknięty został klęskami żywiołowymi, nieurodzajem lub innemi nieszczęściami. Z tych samych przyczyn w przypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie, uwalniać można od płacenia taksy wojskowej tych, do jej płacenia obowiązanych, których należałoby zaliczyć do czterech klas ostatnich.

§. 4.

Oprócz obowiązanych do służenia wojskowo, w §. 1 wzmiankowanych, powinność płacenia taksy cięży także na ich rodzinach a względnie na ich dziadach, jakoteż przysposobicielach a to w tym porządku, w którym i dopóki na zasadzie prawa cywilnego starać się mają o utrzymanie dzieci swoich a względnie wnuków lub przybranych.

Powinności tej podlegają jednak tylko w tym przypadku i dopóki, dopóki obowiązani do płacenia taksy, w §. 1 wzmiankowani, nie mają majątku lub przy-

chodu na ich utrzymanie wystarczającego i koszta ich utrzymania całkiem lub po większej części ponosi jedna z osób, wymienionych w poprzednim ustępie jako obowiązane do płacenia taksy. Dopóki na osobach tych cięży obowiązek płacenia taksy, nie można wymagać żadnej taksy od osób wymienionych w §. 1 do jej płacenia obowiązanych.

W wymierzaniu taksy wojskowej, którą płacić mają obowiązani, w pierwszym ustępie wzmiankowani, stosować należy zasady podane w §. 3, z tą różnicą, że dziesiąta część cieżacej na obowiązany do taksy sumy rocznej podatków stałych z dodatkami rządowymi, atoli z wyłączeniem wszelkich innych dodatków, podzielić należy jeszcze przez ilość dzieci a względnie wnuków i przybranych, o których utrzymanie obowiązany do taksy stara się wyłącznie lub przynajmniej po większej części.

§. 5.

Od płacenia taksy wojskowej uwolnieni są:

1. Ci, którzy z powodu ułomności fizycznych lub umysłowych nie zdolni są do utrzymywania siebie i krewnych swoich, których prawnie obowiązani są utrzymywać i którzy też nie mają wystarczającego na to majątku lub przychodu;

2. ci, którzy mają opatrzenie ubogich;

3. obowiązani do służenia wojskowo, u których obowiązek ten zaczął się przed rokiem 1875.

4. obowiązani do służenia wojskowo na zasadzie §. 18 ustawy o służbie wojskowej i należący do pospolitego ruszenia za ten rok, w którym byli użyci do czynności służbowych.

§. 6.

Obowiązek płacenia taksy ustaje:

1. Gdy obowiązany do jej płacenia umrze;

2. gdy obowiązany do jej płacenia wejdzie w jeden ze stosunków wzmiankowanych w §. 5, ustęp 1 i 2, dopóki ten stosunek trwa;

3. w razie wyprowadzenia się z jednego do drugiego okręgu monarchii austriacko-węgierskiej, w tym okręgu, z którego się wyprowadził.

§. 7.

Jeżeli jeden z obowiązanych do służenia wojskowo, w §. 1 wzmiankowanych, zostanie od taksy wojskowej uwolniony (§. 5), lub gdy co do jego osoby ustanowiony obowiązek płacenia taksy (§. 6), natenczas i osoby w §. 4 wzmiankowane nie są już obowiązane do płacenia taksy.

§. 8.

Czy i podług której klasy taksę wojskową płacić należy, w tej mierze na podstawie dochodzeń, które w porozumieniu z przełożonymi gminy (a względnie przełożonymi obszarów dworskich) poczynić ma Władza administracyjna powiatowa gminy rodzinnej, orzekać będzie w pierwszej instancji komisja, utworzyć się mająca w każdym okręgu sądowym a składająca się z przełożonego Władzy administracyjnej powiatowej, który będzie przewodniczącym i z czterech członków, z których dwóch wybiera przewodniczący a dwóch przełożeni gmin okręgu sądowego, do tego celu zwołać się mający, w tych krajach zaś, w których istnieją reprezentacje powiatowe, ich wydziały. W miastach, posiadających własny statut gminny, dwóch tych ostatnich członków wybierać ma rada gminna.

Wykazy obowiązanych do płacenia taksy, ułożone gminami, z przydaniem, do której klasy taks zaliczeni zostali, wystawić należy na widok publiczny w urzędach gminnych na dni czternaście.

Obowiązanemu do płacenia taksy służy prawo odwołania się przeciw orzeczeniu komisji do Władzy administracyjnej krajowej w terminie zawitym trzydziestodniowym, licząc od dnia doręczenia orzeczenia co do wymiaru. Dalsze odwołanie się przeciw dwóm jednolitniom orzeczeniom do ministerstwa obrony krajowej jest niedopuszczalne.

§. 9.

Taksę wojskową płacić należy corocznie przy końcu kwietnia za rok poprzedni.

Obowiązani do płacenia taksy, wzmiarkowani w ustępie 4 §. 1, opłacić powinni taksę wojskową, zanim pozwolenie do wydalenia się będzie im dane, i za wszystkie lata ciężącego jeszcze na nich w myśl ustawy obowiązku służenia wojskowo (§. 2, ustęp c).

§. 10.

Poborem i przesłaniem taksy wojskowej zajmować się mają te urzędy, do których należy pobór podatków stałych.

Taksy wojskowe zaległe ściągać należy drogą egzekucji administracyjnej.

Przepisy ustawy z dnia 18 marca 1878, l. 31 Dz. u. p. o przedawnieniu prawa wymierzania i poboru podatków stałych, stosowane być mają odpowiednio do taksy wojskowej.

§. 11.

Z dochodów, które przynosić będzie taksą wojskową, zamieszczać się mająca w rocznym preliminarzu państwa tak jak wszelki inny podatek, utworzony będzie przedewszystkiem osobny fundusz taksy wojskowej, przeznaczony wyłącznie na cel wzmiarkowany w §. 13, a którym zawiadywać będzie Minister skarbu.

Do funduszu tego oddawana będzie w królestwach i krajach w Radzie państwa reprezentowanych, z sumy głównej, wynoszącej dwa miliony złotych rocznie, między dwiema połowami monarchii umówionej, kwota roczna, przypadająca podług stosunku kontyngensu rekrutów, jaki teraz jest i na potem będzie (obecnie 1,142.530 zł.) z przyrastającymi odsetkami.

Pozostałość dochodów z taksy wojskowej, po straceniu tej kwoty rocznej, uważana będzie za przychód ogólny państwa, a państwo bierze na siebie wyrzeczony w części III ustawy niniejszej obowiązek wspierania rodziny uruchomionych, potrzebującej pomocy.

§. 12.

Dochodzenia, podania i odwołania się, zostające w związku z wymierzeniem taksy wojskowej, jakież środki dowodowe, do tego potrzebne, wolne są od opłat.

II. Przepisy tyczące się funduszu taksy wojskowej.

§. 13.

Fundusz taksy wojskowej przeznaczony jest:

1. Na polepszenie zaopatrzenia inwalidów;
2. na zaopatrzenie wdów i sierot po pobierających płace, tudzież po żołnierzach i podoficerach armii stałej (marynarki wojennej) i obrony krajowej, którzy polegli w boju albo umarli w skutek ran lub niewygód wojennych.

Obowiązani do służenia wojskowo, powołani do czynności służbowych w czasach wojennych na zasadzie §. 18 ustawy o służbie wojskowej, jakoteż należący do pospolitego ruszenia, uważani będą za równych powołanym do czynnej służby w armii stałej (marynarce wojennej) lub w obronie krajowej.

§. 14.

Prawo rozrzedzania kwotami, które z funduszu taksy wojskowej mają być wydawane, służy w granicach preliminary rocznego przez Radę państwa uchwalonego, Ministrowi obrony krajowej, mającemu działać w porozumieniu z Ministrem wspólnym wojny.

Corocznie przedstawać należy Radzie państwa do zatwierdzenia zamknięcie rachunków stanu i zarządu funduszu.

W razie wojny fundusz użyty być może aż do wyczerpania na cele w ustawie niniejszej określone.

§. 15.

Polepszenie zaopatrzenia inwalidów udziela się:

1. osobom z armii, marynarki wojennej, obrony krajowej i pospolitego ruszenia, które po zaprowadzeniu ustawy z dnia 27 grudnia 1875 (Dz. u. p. Nr. 158) przeszły lub mają przejść na zaopatrzenie wojskowe, przez nadanie im w drodze łaski dodatków osobistych w tych przypadkach, gdy skutki poniesionych ran lub niewygód wojennych wymagają szczególniejszych wzgledów i o ile ich zaopatrzenie, z wyłączeniem dodatku za rany, nie przenosi tysiąca dwustu złotych rocznie;

2. osobom z armii, marynarki wojennej, obrony krajowej lub pospolitego ruszenia, które przeszły na zaopatrzenie wojskowe przed zaprowadzeniem ustawy z dnia 27 grudnia 1875 (Dz. u. p. Nr. 158) przez przyznanie im dodatków odsetkowych do dotychczasowego zaopatrzenia, a mianowicie:

- podoficerom, żołnierzom i osobom wojskowym z nimi na równi będącym, należącym do stanu inwalidów patentowych (a względnie prenotowanych), pięćdziesiąt od sta należącej się im płacy inwalidzkiej;
- pobierającym płace, których dotychczasowa emerytura wojskowa podług dawniejszych przepisów wymierzona, nie dochodzi tysiąca złotych rocznie, od emerytur aż do pięciuset złotych, dwadzieścia od sta, od pięciuset złotych aż do osmiuset złotych, piętnaście od sta, a od osmiuset złotych aż do tysiąca złotych, dziesięć od sta.

Atoli odnośnie do 2 b) trzymać się należy tej zasady, że podwyższona emerytura w żadnym razie nie może wynosić więcej, niż tysiąc złotych, ani też nie może przewyższać tej sumy, która dla tego samego stopnia, w tej samej klasie dyet — u pobierających zaś płace, do żadnej klasy dyet nie zaliczonych, dla tej samej kategorii płac — podług ustawy z dnia 27 grudnia 1875 na zasadzie teraźniejszych stopni płac, przypada, chociażby z obliczenia odsetków wyniknęła wyższa suma.

Emerytury pobierających płace, do pewnych klas dyet, zaciągniętych, które nie dochodzą sumy 300 złotych, podwyższyć należy aż do trzystu złotych, chociażby z obliczenia odsetków wyniknęła mniejsza suma.

§. 16.

Sposób zaopatrzenia potrzebujących pomocy wdów i sierót po pobierających płace, tudzież żołnierzach i podoficerach armii stałej (marynarki wojennej), obrony krajowej i pospolitego ruszenia, którzy polegli w boju lub zmarli w skutek ran albo niewygód wojennych, przepisany będzie osobną ustawą.

III. Wspieranie rodziny uruchomionych, jeżeli potrzebuje pomocy.

§. 17.

Potrzebującym pomocy rodzinom wojskowych, należących do rezerwy, rezerwy zastępczej i obrony krajowej, na urlopie stałym będących a w razie uruchomienia powołanych, tudzież obowiązanych do służenia wojskowo, powołanych do czynności służbowych w celach wojennych na zasadzie §. 18 ustawy o służbie wojskowej, jakież należących do zwołanego pospolitego ruszenia, udzielana będzie zapomoga z funduszów państwa w myśl następujących przepisów.

§. 18.

We względzie prawa do zapomogi (§. 17) uważani będą za należących do rodziny: żona ślubna wstępującego do służby i jego dzieci.

Nadto mogą być do nich zaliczani także krewni w linii wstępnej i rodzeństwo, o ile powołany do służby stara się o ich utrzymanie.

Tego członka rodziny uznać należy za potrzebującego zapomogi, któremu środków najpotrzebniejszych do utrzymania życia dostarcza wyłącznie lub przy najmniej po większej części powołany do czynnej służby, ze swego osobistego zarobku.

Dochodzenia, w celu przekonania się, czy zapomoga jest potrzebna, poczytnie ma Władza administracyjna powiatowa miejsca pobytu rodziny, żądającej zapomogi, w porozumieniu z przełożonym gminy.

§. 19.

Zapomoga składa się z płacy na utrzymanie dla każdego członka rodziny (§. 18), takiej w kwocie, jaka na wy żywienie wojskowe w marszu od głowy dziennie jest lub będzie ustanowiona, tudzież, gdy rodzina zmuszona jest najmniej mieścić się z komornego, wynoszącego połowę płacy na utrzymanie.

Dla dzieci niżej ośmiu lat zapomoga wynosić ma połowę powyższego wymiaru.

Łączna kwota zapomogi dla jednej rodziny nie ma przewyższać tej sumy, którą według osobistych (zarobkowych) i miejscowych stosunków można uważać za średni zarobek dzienny powołanego.

Okoliczność, że ktoś pobiera w inny sposób wsparcie od kraju, gmin lub osób prywatnych, nie pociąga za sobą zmniejszenia zapomogi, którą państwo daje.

§. 20.

W każdym z królestw i krajów, w Radzie państwa reprezentowanych, ustanowiona będzie jedna, lub w miarę potrzeby więcej komisyj.

Komisje zapomogowe składać się mają z naczelnika Władzy administracyjnej krajowej lub z urzędnika administracyjnego, którego tenże wydeleguje na przewodniczącego, z reprezentanta Władzy skarbowej krajowej i z reprezentanta Wydziału sejmowego.

Komisja zapomogowa orzekać ma na podstawie poczynionych dochodzeń (§. 18) o potrzebie udzielenia zapomogi, wyznaczać kwotę zapomóg, która ma być dana i nakazywać lub wstrzymywać wypłatę.

Przeciwko orzeczeniom komisji zapomogowej odwoływać się nie można. Prośby o zapomogi i ich załączki są wolne od stępli i opłaty pocztowej.

§. 21.

Zapomogi, które komisja zapomogowa wyznaczy, wypłacane być mają w ratach półmiesięcznych dnia 1 i 16 każdego miesiąca, z góry za kwitami następłowanemi w kasie rządowej cywilnej (w urzędzie podatkowym) najbliższej miejsca pobytu.

Prawa pobierania nabywa się od dnia, w którym powołany opuścił miejsce pobytu dla stawienia się do szeregu, a traci się je zazwyczaj z powrotem powołanego.

Rat, tytułem zapomogi otrzymanych, nie zwraca się w żadnym razie.

Opóźnienie powrotu bez własnej winy, jakotęż przerwanie bez własnej winy czynnej służby wojskowej nie pozbawia rodziny prawa do zapomogi.

§. 22.

Rodzinom tych, którzy w bitwie polegną lub w skutek uszkodzenia ciała, w czynnej służbie wojskowej poniesionego, albo nabawiwszy się przez tę czynną służbę choroby, umrą, zanim będą do domu puszczeni, zapomoga, którą aż dotąd pobierały, wypłacana będzie jeszcze przez sześć miesięcy, licząc od dnia śmierci. Jeżeliby rodzina w ciągu tych sześciu miesięcy otrzymała zaopatrzenie, w §. 16 wzmiarkowane, a kwota tego zaopatrzenia była mniejsza niż zapomoga, należąca się podług §. 19, kwotę zaopatrzenia uzupełnić należy na rzeczone sześć miesięcy tak, aby wynosiła tyle, co owa zapomoga.

§. 23.

Rodzinom tych, którzy zostając w czynnej służbie

- a) dopuszczają się zbiegostwa, lub
- b) wyrokiem sądowym skazani zostali na karę ciężkiego więzienia lub na ostrzejszą karę, wyznaczona zapomoga nie będzie udzielana, jak tylko komisja zapomogowa o tem się dowie.

§. 24.

Wykonanie ustawy niniejszej, nabywającej mocy od dnia ogłoszenia, polecam Ministrowi obrony krajowej, który porozumieć się ma z wspólnym Ministrem wojny i Ministrowi skarbu.

Schönbrunn, dnia 13 czerwca 1880.

Franciszek Józef r. w.

Taaffe r. w.

Horst r. w.

Prażák r. w.

S p r o s t o w a n i e.

W rozporządzeniu, tyczącym się ułatwień w postępowaniu przewoźnem z towarami wysyłanymi morzem, zamieszczonym w XX części Dz. u. p. z r. 1880 pod l. 49 zaszły następujące omyłki: w ustępie 2 §. 2 zamiast „§. 149 l. 6“ powinno być: „**§. 149 ustawy głównej**“ a w przedostatnim ustępie tegoż samego paragrafu zamiast „p. T. 49 a“ powinno być: „**p. T. 49**“; wreszcie w §. 3 pod a) zamiast: „(ustęp drugi §. 1)“ powinno być: „**(ustęp trzeci §. 1)**“.